

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru jud: (D. Sîrbu)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău jud: (S. Iorgov, O. Cojocaru, B. Bîrcă)

Î N C H E I E R E

27 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Nicolae Craiu
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Morei împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ, cu obligarea recalculării și achitării pensiei pentru vechime în muncă, împotriva deciziei din 22 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 23 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La 10 iulie 2018, Ion Morei a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ, cu obligarea recalculării și achitării pensiei pentru vechime în muncă.

În motivarea acțiunii reclamantul Ion Morei a invocat că a activat în organele procuraturii, dobândind dreptul la pensie specială pentru vechime în muncă din august 2009. Pensia pentru vechime în muncă i-a fost stabilită începând cu data de 05 august 2009, reieșind din salariul de funcție de Procuror șef al municipiului Bălți. Ulterior, pensia a fost majorată doar cu aplicarea mecanismului general de indexare a acesteia la data de 01 aprilie a fiecărui an.

Reclamantul a menționat că Casa Națională de Asigurări Sociale nu s-a conformat cerințelor legislației privind majorarea pensiei în dependență de salariul de funcție a procurorului în exercițiu. În conformitate cu prevederile art. 73 alin. (8) din Legea nr. 294 din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, procurorii pensionați de asemenea beneficiau de dreptul la recalcularea pensiei pentru vechime în muncă odată cu majorarea generală a salariului procurorilor în exercițiu, astfel încă o dată fiindu-i reconfirmat prin lege dreptul la recalcularea pensiei în mărime de 80% din salariul procurorului în exercițiu conform funcției deținute, drept dobândit legal de reclamant la 05 august 2009.

Reclamantul Ion Morei a relatat că pârâta Casa Națională de Asigurări Sociale i-a încălcat grav dreptul de proprietate (pensie) al lui, dobândit anterior licit prin aplicarea obligatorie pentru procurori pensionați a principiului recalculării pensiei la majorarea ordinară a salariului lunar al procurorului în funcție. Ion Morei s-a adresat la Casa Națională de Asigurări Sociale cu o cerere prealabilă întru restabilirea lui în dreptul de a beneficia de principiul recalculării pensiei în legătură cu majorarea salariului procurorului în funcție începând cu anul 2013, conform Legii nr. 37 din 07 martie 2013, prin care a avut loc majorarea salariului procurorilor în funcție cu 35%, iar de la 01 august 2016 și 01 aprilie 2017, conform art. 60 din Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016 și pe viitor, la fiecare majorare a salariului procurorului în funcție.

Reclamantul a declarat că în urma examinării cererii prelabile Casa Națională de Asigurări Sociale a expediat în adresa sa răspunsul nr. M-1267/18 din 29 iunie 2018, prin care a refuzat în admiterea cerințelor sale, motivând refuzul prin aceea că la momentul actual, dreptul la pensie al procurorilor nu poate fi recalculat din motiv că conform art. 33 al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998, recalcularea pensiei se efectuează numai în cazul apariției unor circumstanțe noi referitoare la stagiul de cotizare, venitul asigurat, ce au avut loc până la acordarea dreptului de pensie.

Reclamantul Ion Morei a solicitat admiterea acțiunii, recunoașterea ilegalității deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. M-1267/18 din 29 iunie 2018, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i recalculeze lui Ion Morei pensia pentru vechime în muncă, reieșind din salariul mediu lunar achitat Procurorului municipiului Bălți, începând cu 01 aprilie 2013, cu actualizarea acesteia, ținându-se cont de majorarea generală a salariului procurorului în exercițiu și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i restituie reclamantului datoria, formată în urma neaplicării principiului obligatoriu de recalculare a pensiei la majorarea ordinară a salariului lunar al procurorului în exercițiu.

Prin hotărârea din 23 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Ion Morei împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ, cu obligarea recalculării și achitării pensiei pentru vechime în muncă, s-a recunoscut ca fiind ilegală decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. M-1267/18 din 29 iunie 2018, s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să-i recalculeze lui Ion Morei, pensia pentru vechime în muncă, reieșind din salariul mediu lunar achitat Procurorului municipiului Bălți, începând cu 01 aprilie 2013, cu actualizarea acesteia, ținându-se cont de majorarea generală a salariului procurorului în exercițiu, s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale, să-i achite lui Ion Morei, diferența dintre pensia efectiv primită și cea recalculată, formată în urma neaplicării principiului obligatoriu de recalculare a pensiei la majorarea ordinară a salariului lunar al procurorului în exercițiu.

Prin decizia din 22 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 23 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Morei împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ, cu obligarea recalculării și achitării pensiei pentru vechime în muncă.

În consolidarea soluției adoptate instanța de apel a constatat că reclamantul Ion Morei a activat în organele procuraturii, iar începând cu 05 august 2009, la atingerea vârstei de 50 de ani, în conformitate cu Legea cu privire la Procuratură nr. 294 din 25 decembrie 2008, în vigoare la acel moment, i-a fost stabilită pensia pentru vechime în muncă, în mărime de 80% din salariul mediu lunar, potrivit funcției deținute, pe care o primea regulat, cu respectarea obligatorie a principiului recalculării pensiei, la fiecare majorare ordinară a salariului lunar al procurorului în exercițiu și a durat aceasta până la sfârșitul anului 2011. Considerând că i-a fost încălcat dreptul la pensie, Ion Morei s-a adresat cu o cerere prealabilă către Casa Națională de Asigurări Sociale, prin care a solicitat efectuarea recalculării pensiei pentru vechimea în muncă, ce îi revine conform principiului legal obținut de recalculare a pensiei, potrivit Legii nr. 37 din 07 martie 2003 cu privire la sistemul de salarizare în sistemul bugetar; Legii nr. 3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură; Legii nr. 152 din 01 iulie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

La fel, instanța de apel a reținut că la data de 29 iunie 2018, Casa Națională de Asigurări Sociale, a expediat în adresa apelantului, răspunsul nr. M-1267/18, prin care a refuzat în admiterea cerințelor înaintate.

Instanța de apel a mai indicat că nu pot fi reținute afirmațiile Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la faptul că, stabilirea pensiei pentru vechime în muncă procurorilor se efectuează în baza Legii nr. 156-IV din 14 octombrie 1998, așa cum au fost abrogate alin. (3)- (10) din art. 73 al Legii cu privire la procuratură nr. 294 din 25 decembrie 2008.

În conformitate cu art. II și III din Legea nr. 37 din 07 martie 2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 355-XVI din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar, salariile lunare stabilite pentru persoanele care dețin funcții de demnitate publică, indicate în alte compartimente din anexele nr. 2 și nr. 3 la Legea nr. 355-XVI din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar, precum și salariile de funcție pentru personalul din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică, stabilite în anexa nr. 12 la aceeași lege, se majorează cu 35 %. În cazul în care, după adoptarea prezentei legi, vor fi operate unele modificări în quantumul salariilor lunare ale persoanelor cu funcții de demnitate publică, noul quantum al salariului lunar se va stabili ținându-se cont de majorarea indicată în prezentul articol.

Instanța de apel a observat că prevederile art. 46² din Legea nr. 156-IV din 14 octombrie 1998, au fost introduse prin Legea nr. 56 din 09 iunie 2011, în vigoare de la 01 iulie 2011, pe când, Ion Morei a obținut dreptul la pensie în baza condițiilor expuse la art. 45 din Legea cu privire la procuratură nr. 902 din 29 ianuarie 1992, încă la 05 august 2009, la momentul întrunirii condițiilor: atingerea vârstei de 50 de ani, precum și vechimea în muncă de 12 ani și 6 luni în funcție de procuror.

Instanța de apel a reținut că Legea nr. 294 din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură a fost abrogată, Ion Morei a câștigat dreptul de a-i fi stabilită pensia de procuror, la data întrunirii condițiilor privind pensionarea procurorilor (atingerea vârstei de 50 de ani, precum și stagiul de cotizare de cel puțin 12 ani și 6 luni în funcția de procuror), care erau în vigoare la acel moment, și anume la 05 august 2009. Iar, raporturile instituite la acea dată îi sunt aplicabile normele legale în vigoare la 05 august 2009, așa cum, potrivit art. 6 alin. (1), (2) Cod civil, legea civilă

nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. Se atestă că legea nouă nu modifică și nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare. Legea nouă este aplicabilă situațiilor juridice în curs de realizare la data intrării sale în vigoare.

Instanța de apel a menționat că Curtea Constituțională prin hotărârea nr. 27 din 20 decembrie 2011 privind controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați, a declarat neconstituționale art. II și pct. 7 și 9 ale art. III din Legea nr. 56 din 09 iunie 2011 „Pentru modificarea și completarea unor acte legislative” în partea referitoare la art. 46/1 al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 „Privind pensiile de asigurări sociale de stat”. Art. II din Legea nr. 56 din 09 iunie 2011 se referă la modificarea art. 26, 31, 32, 32¹, 32², 32³, 33 din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 „Cu privire la statutul judecătorului”.

Instanța de apel a reținut că Curtea Constituțională în hotărârea nr. 27 din 20 decembrie 2011, la aprecierea corespunderii prevederilor legale cu garanțiile dreptului de proprietate, statuate de art. 46 din Constituție, în paragrafele 77-80, cu referire la prevederile art. 4 din Constituție, conform practicii sale, ținând cont de prevederile Convenției Europene și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, a reținut că drepturile care decurg din sistemele de protecție socială, deși nu sunt menționate expres în Convenția Europeană, intră totuși în domeniul său de aplicare, protecția socială fiind precedată în accepțiunea sa largă, cuprinzând asistența socială și cea medicală. Curtea a concluzionat că un drept social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art. 46 din Constituție și respectiv de art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană, numai în cazul când dreptul social respectiv este dobândit și are o valoare economică.

Instanța de apel a notat că Ion Morei a dobândit un asemenea drept social licit, odată cu acordarea pensiei pentru vechime în muncă, iar drepturile diminuate prin normele Legii nr. 56 din 09 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, ca drepturi potențiale sau aleatorii se referă deja la viitorii procurori cu drept de pensionare.

Instanța de apel a relatat că dreptul intimatului Ion Morei, cu aplicarea principiului recalculării pensiei la creșterea ordinară a salariului procurorului în exercițiu este menținut de instanța de jurisdicție constituțională, iar dreptul subiectiv constituit în baza unei legi anterioare nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare; legea nouă nefiind aplicabilă unei fapte din trecut conform prevederilor art. 6 Cod civil, care stabilește expres, că legea civilă nu are caracter retroactiv. Or, dreptul subiectiv constituit în baza unor legi anterioare nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare. Conform regulii generale legea nouă nu poate modifica regimul juridic al dreptului anterior, îl poate suprima sau înlocui cu un alt drept, însă legea nouă nu poate desființa modalitatea prin care legea anterioară a instituit dreptul respectiv și efectele lui.

Instanța de apel a reținut că instituirea pensiei speciale (de funcție) pentru procurori, la fel ca și pentru judecători, nu reprezintă un privilegiu, aceasta fiind justificată în mod obiectiv ca o compensație parțială a inconvenientelor ce rezultă

din rigorile statutului special, căruia trebuie să se supună procurorii, statut sever și restrictiv, stabilit prin lege de către Parlament.

Instanța de apel consideră că instanța de fond just a ajuns la concluzia că cererea de chemare în judecată depusă de Ion Morei către Casa Națională de Asigurări Sociale cu privire recalcularea pensiei pentru vechime în muncă, în dependență de majorarea generală a salariului procurorului în exercițiu, este întemeiată și pasibilă de a fi admisă.

Instanța de apel a considerat că toate argumentele și afirmațiile invocate în apel de către apelanta-pârâta Casa Națională de Asigurări Sociale sunt vădit lipsite de suport juridic, sub toate aspectele au fost examinate de prima instanță, iar instanța de apel le apreciază ca fiind inconsistente și fără raționament valabil circumstanțelor speței. Apelanta Casa Națională de Asigurări Sociale, utilizând calea de atac, nu a prezentat în instanța de apel probe, pe care nu a avut posibilitatea să le prezinte instanței de fond și care ar fi de natură să răstoarne concluziile expuse în hotărârea contestată, prin urmare concluziile primei instanțe sunt întemeiate și legale, în concordanță cu prevederile art. 239 Cod de procedură civilă, hotărârea urmează a fi menținută cu respingerea cererii de apel, ca fiind neîntemeiată.

La 24 ianuarie 2019, Casa Națională de Asigurări Sociale, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 22 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri, de respingere a acțiunii depuse de Ion Morei.

În motivarea cererii de recurs, recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale, a indicat că nu este de acord cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanței, le consideră ilegale și neîntemeiate, care urmează a fi casate, din motiv că au fost adoptate cu aplicarea eronată a normelor de drept material, instanța nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, a interpretat în mod eronat legea.

Recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale a indicat că prin Legea nr. 118-XV din 14 martie 2003 cu privire la Procuratură, a fost abrogată Legea nr. 902 din 29 ianuarie 1992 cu privire la Procuratură. Astfel, odată cu abrogarea Legii nr. 902 din 29 ianuarie 1992, asigurarea cu pensie a procurorilor este reglementată prin Legea nr. 118-XV din 14 martie 2003 cu privire la Procuratură.

Recurenta a indicat că art. 34 alin. (6) al Legii nr. 118 din 14 martie 2003, prevede că procurorii pensionați beneficiază de recalcularea pensiei, în dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu, începând cu luna următoare celei în care s-a majorat salariul, indiferent de faptul dacă pensionarul lucrează sau nu în organele Procuraturii. Ulterior, prin Legea nr. 294 din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, a fost abrogată Legea nr. 118 din 14 martie 2003 cu privire la Procuratură. Respectiv, reglementările legale ce țin de asigurarea cu pensie a procurorilor au fost transferate în noua Lege cu privire la Procuratură.

Recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale a menționat că în art. 73 alin. (8) al Legii nr. 294 din 25 decembrie 2008, era indicat că: „Procurorii pensionați beneficiază de recalcularea pensiei pentru vechime în muncă și a indemnizației viagere în cazul majorării generale a salariului procurorilor. Recalcularea pensiei pentru vechime în muncă se efectuează ținându-se cont de funcția deținută la data ieșirii la pensie. Recalcularea se efectuează din data de întâi a lunii în care a fost efectuată majorarea salariului procurorului în exercițiu, indiferent de faptul dacă

pensionarul lucrează sau nu în organele Procuraturii”. Prin art. VIII al Legii nr. 56 din 09 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, alineatele (3)-(10) ale art. 73 din Legea nr. 294 din 25 decembrie 2008, au fost abrogate. Astfel, noua redacție a art. 73 din Legea nr. 294 din 25 decembrie 2008, în vigoare de la 01 iulie 2011, prevede că procurorii, cu excepția procurorilor militari, au dreptul la pensie conform Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, în vigoare până la 01 ianuarie 2017. În așa mod, începând cu data de 01 iulie 2011, drepturile de pensionare a procurorilor sunt reglementate de prevederile art. 46² al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, în vigoare până la 01 ianuarie 2017. Conținutul art. 46² al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998, în vigoare până la 01 ianuarie 2017, nu prevede faptul că pensiile procurorilor și îndemnizațiile viagere se recalculează în cazul majorării generale a salariului procurorilor. Începând cu data de 01 iulie 2011 pensiile procurorilor nu se mai recalculează, dar se indexează anual la 01 aprilie conform art. 13 al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998.

Recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale a afirmat că nu pot fi reținute argumentele reclamantului și instanței de fond precum că, prin refuzul pârâtei de recalculare a pensiei, acesta a fost lipsit de un drept garantat de lege, deoarece prin instituirea de către legislator a unor noi prevederi de asigurare socială, dreptul procurorilor la asigurare socială este garantat și în continuare. Noile prevederi legale au exclus posibilitatea recalculării pensiei procurorului în demisie în dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu, însă legislatorul a prevăzut și a acordat o substituție echitabilă în limitele posibilității resurselor financiare disponibile în buget în acest sens, prin faptul că pensia procurorilor se indexează anual la data de 01 aprilie, precum prevede art. 13 al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998.

Recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale a menționat că instanța de fond practic a asimilat funcția de procuror cu cea de judecător. Or, drepturile și obligațiile procurorilor, inclusiv protecția socială din partea statului a acestora a fost legiferată separat de către a cea a magistraților. Astfel, dreptul procurorilor la recalcularea pensiei a fost inițial reglementat de art. 34 alin. (6) al Legii nr. 118 din 14 martie 2003, ulterior de către art. 73 alin. (8) al Legii nr. 294 din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură. Însă, prin Legea nr. 56 din 09 iunie 2011 cu privire la Procuratură, legislatorul a dispus înlocuirea dreptului la recalcularea pensiei de procuror cu dreptul la indexare anuală a acestei prestații sociale.

Recurenta consideră că sunt neîntemeiate alegațiile intimatului Ion Morei precum că îi sunt încălcate drepturile sociale cu conținut patrimonial, pentru că noile prevederi legale nu la lipsit pe intimat de dreptul la pensie și nici nu i-au redus cuantumul pensiei, ci doar s-a instituit o nouă modalitate de ajustare a acesteia.

Recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale, a invocat că prin Legea nr. 56 din 09 iunie 2011 privind modificarea și completarea unor acte legislative, au fost abrogate prevederile art. 73 al Legii nr. 294 din 25 decembrie 2008 cu privire la procuratură, ce stipulau recalcularea pensiilor și îndemnizațiilor viagere ale procurorilor, care au fost obiectul examinării sub aspectul constituționalității.

Recurenta a menționat că prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 27 din 20 noiembrie 2011 privind controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați, Curtea Constituțională a recunoscut ca fiind constituționale prevederile

Legii nr. 56 din 09 iunie 2011, care stipulează condițiile noi privind asigurarea socială a procurorilor în exercițiu cât și a celor în demisie.

De asemenea, recurenta a indicat că prin Hotărârea nr. 27 din 20 decembrie 2011, Curtea a considerat că noțiunea de magistrat nu se confundă cu cea de judecător, însă persoana în cauză trebuie să îndeplinească anumite condiții pentru a putea fi considerat magistrat. Prima dintre ele constă în independența față de executiv și față de părți, neputând fi magistrat acela care are forme de subordonare față de executiv, ori cel care poate să reprezinte partea acuzatoare în cadrul fazei de judecată. Curtea Constituțională constată că, independența judecătorului este bazată pe calitatea de magistrat, și nu pe titulatura sa. Numirea Procurorului General de către Parlament, subordonarea procurorilor Procurorului General și numirea lor de către acesta, fără concursul Consiliului Superior al Magistraturii, constituie factori care nu permit încadrarea procurorilor în rândul magistraților. Procurorii nu devin automat magistrați doar pentru că la procedura de numire a lor participă Consiliul Superior al Procurorilor. Or, așa cum la nivelul instituțiilor etatice nu pot exista două independențe, tot așa nu pot exista două instituții ce veghează la independența magistraților. Astfel, plasarea instituției Procuraturii în capitolul nouă al Constituției „Autoritatea judecătorească” nu face ca procurorii să dobândească automat statutul de magistrat. Acest fapt nu permite tratarea statutului procurorilor prin prisma principiului independenței justiției și a judecătorului, stipulat de art. 116 din Constituția RM.

Recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale a menționat că urmează a fi apreciat critic argumentul intimatului Ion Morei cu privire la faptul că, procurorii pensionați au fost prejudiciați prin faptul că nu li se mai recalculează pensia în dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu, Or, prin modificările operate la lege, declarate constituționale, statul nu a diminuat cuantumul pensiei procurorilor pensionați, ci a abrogat prevederea cu privire la recalcularea pe viitor. Cuantumul pensiei stabilit și achitat procurorilor pensionați până la abrogarea prevederilor cu privire la recalculare, nu a fost atins sau micșorat în nici un fel.

Recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale a menționat că intimatul a devenit pensionar în august 2009, iar legea nu mai prevede recalcularea pensiei, prin urmare relațiile beneficiarului de pensie în raport cu Casa Națională de Asigurări Sociale, din 2011 până în prezent, cad sub guvernarea legii noi, fiind relații în curs de realizare și urmează să fie guvernate de legile în vigoare la momentul realizării.

Recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale a mai menționat că dreptul la recalcularea pensiei nu poate fi asimilat dreptului la pensie și declarat ca fiind inalienabil și imprescriptibil, asemănător dreptului de proprietate în sensul art. 1 Protocol 1 al CEDO.

Conform art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

După cum denotă materialele cauzei, copia deciziei motivate din 22 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost expediată recurtenței Casei Naționale de Asigurări Sociale, la 11 ianuarie 2019, conform scrisorii nr. 95 (f.d. 63), însă dovada recepționării acesteia la materialele cauzei, lipsește. Totodată, instanța de recurs relevă că decizia contestată a fost publicată pe portalul instanțelor judecătorești www.instante.justice.md la data de 18 ianuarie 2019.

În aceste circumstanțe, instanța de recurs precizează că recursul, a fost depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale, la 24 ianuarie 2019, cu respectarea termenului indicat la art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă.

La 13 februarie 2019, în adresa intimatului Ion Morei a fost expediată copia recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței.

La 22 februarie 2019 Ion Morei a depus referință la cererea de recurs prin care a solicitat declararea recursului inadmisibil.

Examinând temeiurile recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale se referă la dezacordul recurenteii cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul, exercitat conform secțiunii a II-a, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute la art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, Completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel.

Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii, sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii, doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor, stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă. Din recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. art. 269-270, 433 lit. a), 440 alin. 1 Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 22 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Morei împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ, cu obligarea recalculării și achitării pensiei pentru vechime în muncă.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Nicolae Craiu

Nina Vascan